

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2684/2018
27.08.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Весна Момчиловић, адвокат из ..., против тужених ББ и ВВ, обе из ..., чији је заједнички пуномоћник Раде Јанковић, адвокат из ..., ради утврђења права својине, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2082/15 од 10.12.2015. године, у седници одржаној 27.08.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2082/15 од 10.12.2015. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару П 385/2014 од 12.05.2015. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован, захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је власник по основу одржаја дела кп.бр. ... шума 4. класе у м.зв. „...“ КО ..., у површини од 0.22.73 ха и то дела који полази од тромеђе кп.бр. ..., кп.бр. ... и кп.бр. ... (општински пут) и иде међном линијом између кп.бр. ... и кп.бр. ... у правцу југа до тромеђе између кп.бр. ..., кп.бр. ... и кп.бр. ... (до старе детаљне тачке бр. 52) одакле скреће у правцу запада и иде међном линијом између кп.бр. ... и кп.бр. ... у дужини од 12,20 метара и долази до нове детаљне тачке бр. 1 одакле скреће у правцу северозапада у дужини од 71,00 метара и долази до нове детаљне тачке бр. 2 која је удаљена 44 метра од старе детаљне тачке бр. 954, одакле скреће у правцу истока и иде међном линијом између кп.бр. ... и кп.бр. ... и долази до тромеђе између кп.бр. ..., кп.бр. ... и кп.бр. ..., те да му тужене признају ово прави и да се на основу ове пресуде може укњижити као власник код Службе за катастар непокретности у Ставом другим изреке обавезан је тужилац да туженима на име трошкова поступка плати 177.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2082/15 од 10.12.2015. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је усвојен захтев тужиоца и утврђено да је тужилац власник по основу одржаја дела кп.бр. ..., шума 4. класе, у м.зв. „...“ КО ..., у површини од 0.22,73 ха, у мерама и границама ближе наведеним у изреци ове другостепене пресуде. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом изреке, тако што су тужене обавезане да тужиоцу на име трошкова поступка солидарно исплате 172.071,00 динар са законском затезном каматом од 12.05.2015. године до исплате.

Против пресуде донете у другом степену, тужене су благовремено изјавиле ревизију, у смислу члана 404. ЗПП.

Испитујући дозвољеност изјављене ревизије, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија дозвољена, на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, 87/18), а испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. истог закона да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању правни претходник странака, ГГ имао је три ћерке, ДД, ЂЂ и ЕЕ. ДД је имала сина ЖЖ, супруга тужене ДД, а отац тужене ВВ, ЕЕ је имала сина ЗЗ, док је ЂЂ имала сина ИИ, тужиочевог оца. ГГ је још пре 1950. године купио предметну непокретност - к.п.бр. ..., површине 0.39.08 ха, која се налази у КО ..., али је као власник ове непокретности уписан 1977. године, на основу правноснажне одлуке суда. Након куповине ове непокретности, ГГ је део исте поклонио унуку ИИ, тужиочевом оцу, који је тај део предметне непокретности несметано користио све до своје смрти 1999. године, а након тога тужилац, тако што су вршили сечу стабала за огрев, у чему их нико није спречавао. Из налаза и мишљења судског вештака геометра утврђено је да је предметна непокретност по култури шума 4. класе, да је део те непокретности у погледу кога тужилац тврди да има државину у периоду дужем од 20 године, површине 0.22.73 ха, као и мере и границе тог дела предметне непокретности. ГГ преминуо је 16.03.1969. године, а његова заоставштина расправљена је решењем Општинског суда у Бољевцу О .../... од 23.03.2005. године и његовим законским наследником на целокупној његовој имовини, између осталог и на предметној непокретности оглашен је његов унук ЖЖ, супруг тужене ББ, а отац тужене ВВ, који је једини био пријављен као законски наследник оставиоца. У међувремену преминуо је и ЖЖ, а тужене су решењем Општинског суда у Бољевцу О .../... од 20.04.2006. године оглашене његовим законским наследницима и на по ½ идеалног дела предметне непокретности, на основу кога су уписане у поседовни лист као власнице исте. Тужиочев отац, ИИ, преминуо је 1999. године, а иза своје смрти оставио је тужиоца, супругу и ћерку. Тужилац је током 2008. године, када је видео да су на спорном делу предметне непокретности посечена стабла букве, то пријавио полицији, након чега су стабла пронађена код тужених. У вези овог догађаја тужилац је провером код Службе за катастар непокретности сазнао да је предметна непокретност уписана на име тужених. Из исказа сведока ЈЈ, КК, ЛЛ, ЉЉ, ММ, НН, ЊЊ и ОО утврђено је да је тужиочев отац за живота, а потом тужилац, вршио сечу стабала на делу предметне непокретности, а из исказа сведока ПП, НН и ПП да је сеча вршена током 1986. године, 1989. године и осамдесетих година прошлог века. Сведоцима предложеним од стране тужених, утврђено је и да је и њихов правни претходник вршио сечу стабала на истом делу предметне непокретности.

Првостепени суд је одбио као неоснован захтев тужиоца, применом члана 28. став 4. и члана 30. став 1. Закона о основама својинскоправних односа, са образложењем да тужилац није доказао да је у државини дела предметне непокретности, нити да је у државини исте био након смрти свога оца, који је умро 1999. године, а да је он сведоцима само доказао сечу стабала на делу предметне непокретности од стране његовог оца осамдесетих година, 1986. и 1989. године, да три сече стабала од стране тужиочевог оца на делу предметне непокретности не представљају савесну државину тужиочевог оца дужу од 20 година и да тужилац није

доказао да су он и његов отац били у савесној државини дела предметне непокретности више од 20 година.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и усвојио захтев тужиоца, јер је оценио да је првостепени суд из утврђених чињеница извео погрешан закључак о постојању других чињеница и на њима засновао своју одлуку, услед чега је погрешно применио материјално право. Наиме, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и утврдио да је тужилац власник по основу одржаја дела к.п.бр. ..., шума 4. класе, у м. зв. „...“ КО ..., у површини од 0.22,73 ха, у мерама и границама ближе наведеним у изреци другостепене пресуде, применом члана 28. став 4. и члана 30. став 2. Закона о основама својинскоправних односа, јер је закључио да је тужилац стекао право својине одржајем на делу предметне непокретности, будући да је тужилац непосредно и преко свог правног претходника део предметне непокретности, који је физички одвојен од преосталог дела предметне непокретности, држао и користио у периоду дужем од 20 година, јер су континуирано вршили сечу стабала, да су они били савесни држаоци, јер су сматрали да им је део предметне непокретности дат, као поклон од деде - ГГ, а да је њихова државина била неометана и непрекидна, као и да је правни претходник тужених био несавестан, јер није пријавио и остале законске наследнике иза покојног ГГ.

Правилност закључка другостепеног суда се за сада не може прихватити као правилан, с обзиром да је због погрешне примене материјалног права чењенично стање остало непотпуно утврђено.

Чланом 21. Закона о основама својинскоправних односа („Службени лист СФРЈ“, бр. 6/80 и 36/90 и „Службени лист СРЈ“, бр. 29/96 и „Службени гласник РС“, бр. 115/2005), прописано је да по самом закону право својине се стиче стварањем нове ствари, спајањем, мешањем, грађењем на туђем земљишту, одвајањем плодова, одржајем, стицањем својине од невласника, окупацијом и у другим случајевима одређеним законом. Чланом 28. ставом 4. истог закона прописано је да је савестан држалац непокретне ствари, на коју други има право својине, стиче право својине на ту ствар одржајем протеком 20 година. Чланом 30. ставом 1. истог закона прописано је да време потребно за одржај почиње тећи оног дана када је држалац ступио у државину ствари, а завршава се истеком последњег дана времена потребног за одржај, док је ставом 2. истог члана прописано да у време потребно за одржај урачунава се и време за које су претходници садашњег држаоца држали ствар као савесни и законити држаоци, односно као савесни држаоци. Чланом 70. ставом 1. истог закона прописано је да државину ствари има свако лице које непосредно врши фактичку власт на ствари (непосредна државина), док је чланом 72. ставом 2. прописано да државина је савесна ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова, а ставом 2. истог члана да савесност државине се претпоставља. Чланом 74. ставом 1. истог закона прописано је да државина се губи када држалац престане да врши фактичку власт на ствари.

Из напред цитираних одредби Закона о основама својинскоправних односа следи да је један од начина стицања права својине одржај. Одржај је оригинаран начин стицања права својине на основу државине одређеног квалитета и протеча времена. Државина представља фактичку власт на ствари, закон не дефинише шта се подразумева под фактичком влашћу на ствари, али да би се радило о државини на основу које се одржајем може стећи право својине потребно је да држалац предузима

радње на основу којих се основано може закључити да је држалац ствари, односно да се држалац према ствари понаша као власник. Код одржаја се ради о томе да једно лице има право својине, али нема државину ствари, а друго државину, али не и својину. Одржај се заснива на невршењу права и служи да се отклони несклад између фактичког и правног стања. Постоје две врсте одржаја, редован и ванредни. За стицање права својине ванредним одржајем потребна је савесна државина ствари и протек рока од 20 година за непокретне ствари. Државина потребна за стицање права својине одржајем мора бити савесна. Законом је прописано да савесна државина постоји ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова. Савесна државина је услов за стицање права својине и код редовног и код ванредног одржаја. Држалац мора бити савестан за све време трајања одржаја, а савесност се претпоставља, тако да држалац није дужан да доказује да је савестан, већ несавесност доказује онај ко се на њу позива. Време потребно за одржај почиње тећи оног дана када је држалац ступио у државину ствари, а завршава се истеком последњег дана времена потребног за одржај. У време потребно за одржај урачунава се и време за које је претходник садашњег држаоца држао ствар, као савестан држалац. Када су испуњени услови за стицање својине одржајем, држалац постаје власник, а дотадашњи власник губи право својине.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и усвојио захтев тужиоца и утврдио да је тужилац стекао право својине одржајем на делу предметне непокретности, с обзиром да је закључио да су отац тужиоца и тужилац били у савесној државини дела предметне непокретности више од 20 година, будући да је ГГ, прадеда тужиоца након куповине предметне непокретности, део исте поклонии тужиоцевом оцу и да су отац тужиоца и тужилац вршили сечу стабала са тог дела предметне непокретности. Међутим, овакав закључак другостепеног суда се не може прихватити као правилан, јер због погрешне примене материјалног права нису утврђене одлучне чињенице, будући да није утврђено да ли су отац тужиоца и тужилац били у државини дела предметне непокретности, односно да ли су непосредно вршили фактичку власт на делу предметне непокретности и у ком временском периоду, јер чињеница да су вршили сечу стабала са дела предметне непокретности није и доказ да су били у фактичкој власти дела предметне непокретности. Наиме, државина представља фактичку власт на ствари, али да би се радило о државини на основу које се одржајем може стећи право својине потребно је да држалац предузима радње на основу којих се основано може закључити да је држалац ствари, односно да се држалац према ствари понаша као власник. Стим у вези, а имајући у виду да се ради о делу предметне непокретности – земљишту које је по култури шума, и да чињеница да су отац тужиоца и тужилац вршили сечу стабала са дела предметне непокретности није доказ и да су били у државини дела предметне непокретности на основу које државине би се могло стећи право својине одржајем, већ је требало утврдити да ли су отац тужиоца и тужилац предузимали и друге радње на основу којих би се основано могло закључити да су држаоци дела предметне непокретности и у ком временском периоду, јер да би неко лице стекло право својине одржајем на непокретности потребно је да је у државини те непокретности, да је државина одређеног квалитета и одређени протек времена.

Стога, како због погрешне примене материјалног права нису расправљене одлучне чињенице за доношење одлуке о захтеву тужиоца, то је другостепена пресуда укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење, како би другостепени суд у поновном поступку отклонио указане неправилности и поново одлучио о жалби тужиоца.

Са изнетих разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић